

COMPENSATIEPLAN

Betreft: Compensatieplan beschermde soorten Kievitsmeent

Opdrachtgever: Midden Nederland Consultancy, [REDACTED]

Uitgevoerd door: Teus' Advies, [REDACTED]@teusadvies.nl, 06-[REDACTED]

Versie / datum: 1.2 / 3 april 2025

Bijlagen: 1. Situatietekening

Inleiding

Aan de Kievitsmeent in Ede wordt momenteel een nieuw bedrijventerrein ontwikkeld, als uitbreiding van het bestaande bedrijventerrein Kievitsmeent. Voor de realisatie en vanwege de aanwezigheid van huismus is in januari 2023 ontheffing aangevraagd op grond van de toenmalige Wet natuurbescherming. Op aangeven van de provincie Gelderland is de reikwijdte van de ontheffing uitgebreid met de bunzing en gewone grootoorvleermuis. Voor beide soorten is een compensatieplan nodig. Deze notitie beschrijft het compensatieplan voor die soorten. Daarnaast wordt ingegaan op waar de mitigatie voor de huismus gerealiseerd wordt. Voor de overzichtelijkheid wordt het projectplan van Laneco, dat initieel onderdeel uitmaakte van de ontheffingsaanvraag, met dit compensatieplan vervangen, met uitzondering van de alternatievenafweging, de staat van instandhouding van huismus en de onderbouwing van het wettelijk belang. Dit compensatieplan is opgesteld in samenwerking met adviesbureau Cozijnsen.

Aanleiding

Door adviesbureau Cozijnsen is in het kader van de ontwikkeling aan de Kievitsmeent een quickscan en nader onderzoek naar kleine marterachtigen uitgevoerd. Uit dat nadere onderzoek blijkt dat de locatie geen essentiële functie voor kleine marterachtigen vervult. In de quickscan wordt echter verwezen naar een oudere quickscan. Bij dat oudere onderzoek zijn verse sporen aangetroffen van waarschijnlijk een bunzing. Volgens de provincie is dat reden genoeg om de aanwezigheid van de bunzing te veronderstellen en daarom ook voor deze soort ontheffing aan te vragen. Datzelfde geldt ook voor de gewone grootoorvleermuis: in de quickscan van Cozijnsen is die niet aangetoond, maar in een eerder onderzoek wel waargenomen. Voor beide genoemde soorten is nu ontheffing, inclusief compensatie nodig. Waar en hoe die compensatie gerealiseerd wordt, wordt hierna beschreven.

Benodigde compensatie

Kleine marters

Om te kunnen bepalen wat gecompenseerd moet worden zijn de bestaande landschapselementen opgemeten en is aan weerszijden 1 meter extra aangehouden. Kleine marters foerageren vooral door en langs groene elementen. De essentiële onderdelen liggen daarmee naar verwachting door en langs de bestaande lijnelementen.

Op onderstaande afbeelding zijn de lijnelementen in het plangebied weergegeven. Deze elementen hebben de volgende oppervlaktes:

- Element 1: 200 meter lang, 7 meter breed: 1.400 m²
- Element 2: 230 meter lang, 7 meter breed: 1.610 m²
- Element 3: 60 meter lang, 13 meter breed: 780 m²

In totaal gaat het om 3.790 m² aan essentiële elementen die gecompenseerd moeten worden. Met de beoogde ontwikkeling is instandhouding van de elementen namelijk niet mogelijk.

Essentiële elementen in het plangebied die verdwijnen

Deze vierkante meters aan verlies moet gecompenseerd worden aansluitend aan bestaand leefgebied. Dit moet in de vorm van (bijvoorbeeld) houtwallen en singels, bosjes e.d. waaronder een grassige ruigte (extensief) van een meter breed ernaast/eromheen. Dit moet aan weerszijden worden, zo nodig, uitgerasterd met draad of gaas tegen vraat, betreding of bewerking.

Invulling marterachtigen

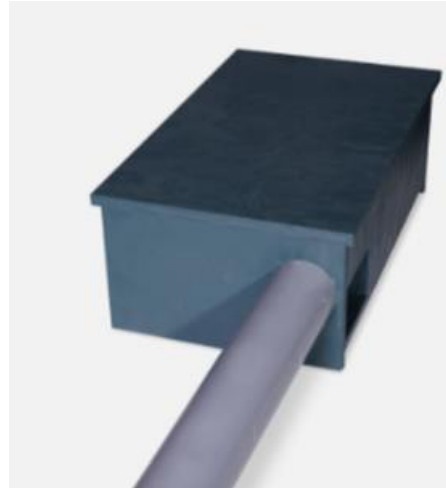
Het plangebied wordt volledig ontwikkeld als bedrijventerrein. Het plangebied ligt in de huidige situatie vrij geïsoleerd door omliggende infrastructuur. Daardoor is het niet haalbaar om aansluitend of in de directe nabijheid van het plangebied in compensatie te voorzien die ook effectief is voor de bunzing. Daarom is in het plangebied zelf gekeken hoe de compensatie gerealiseerd kan worden.

Het nieuwe ontwerp voorziet in een nieuwe en aanvullende landschapselementen die waardevol zijn voor de bunzing. In de zuidwestelijke hoek wordt de singel achter de bestaande woningen en de geplande woon-/werkkavels versterkt en uitgebreid met 2.450 m². Ten zuiden daarvan wordt een nieuwe waterpartij aangelegd, met daarlangs een rij bomen. Daarmee wordt een waardevolle strook langs het water gecreëerd van 2.000 m². Ook langs de andere, nieuw aan te leggen waterpartij, ontstaat een nieuwe waardevolle strook van 2.160 m². In totaal wordt hiermee 6.610 m² gecompenseerd. Dat is 2.820 m² meer dan het verlies aan elementen.

In de elementen B en C wordt nieuwe beplanting aangebracht. Die beplanting zal bestaan uit inheemse soorten van lokale oorsprong: zomereik, zomerlinde, winterlinde, beuk, fladderiep, walnoot

(uitzondering; vanwege voedsel), zoete wilde kers, wilde appel, hazelaar, Gelderse roos, kardinaalsmuts, vuilboom, inheemse vogelkers, meidoorn (indien nat), wegedoorn.

Naast de compensatie, blijven een aantal waardevolle groenelementen behouden. Het gaat dan om de elementen rond de boerderij, waar het gaat om 4.000 m², en de 25 meter brede singel aan de oostkant, waar het gaat om 9.400 m². In die singel worden aanvullend 4 marterhopen aangelegd. Door de marterhopen te voorzien van kunstmatige holten of nestkasten specifiek ontworpen voor bunzing, wezel en hermelijn, kunnen deze verblijfplaatsen als veilige nest- en rustplaatsen dienen. Op bijgevoegde tekening zijn de locaties waar de marterhopen worden gerealiseerd weergegeven. Door deze maatregelen te implementeren, zal het leefgebied voor de bunzing en andere marterachtigen aanzienlijk verbeteren.

Voorbeeld van de te plaatsen verblijfplaatsen in de marterhopen

Verder worden extra schuilplaatsen en nestgelegenheden gecreëerd door het plaatsen van takkenrillen en het integreren van houtstapels. Deze elementen bieden zowel voedselbronnen als beschutting voor diverse diersoorten. Het behouden van natuurlijke overgangen tussen verschillende vegetatielagen, zoals boom- en struiklagen, helpt bij het bevorderen van biodiversiteit en ondersteunt de ecologische verbindingen binnen het leefgebied. Takkenrillen bieden schuilplaatsen voor kleine marterachtigen en dienen als voedselbron voor insecten, die op hun beurt weer voedsel zijn voor de marterachtigen.

Voorbeeld takkenril

Door deze maatregelen te implementeren, zal het leefgebied voor de bunzing en andere marterachtigen aanzienlijk verbeteren.

Vleermuizen

Voor de gewone grootoorvleermuis worden 4, houtbetonnen kasten opgehangen als tijdelijke mitigatiemaatregel. Het type dat gekozen wordt is de ANS-1/2 Vleermuiskast. Op bijgevoegde tekening zijn de locaties waar de kasten worden opgehangen weergegeven. Deze kasten zullen worden geplaatst in een beschutte, donkere omgeving op een hoogte van tenminste 3 meter, met een vrije aanvliegroute en de invliegopening gericht op verschillende richtingen.

Tijdelijke vleermuiskast

De ANS-1/2 vleermuiskast is de ideale verblijfplaats voor vleermuizen voor bevestiging aan een gevel. De kast is geschikt voor veel soorten waaronder dwergvleermuizen, grootoren, laatvlieger en franjestaart.

Voor de permanente mitigatie wordt de zolder van de oude boerderij en de naastgelegen schuur geschikt gemaakt voor vleermuizen.

Verlichting

Rekening houdend met de gevoeligheid van de gewone grootoorvleermuis voor lichtvervuiling, zal bij het opstellen van het lichtplan voor het industrieterrein aandacht worden besteed aan het minimaliseren van versturende verlichting. Er zullen maatregelen worden genomen om ervoor te zorgen dat de verlichting zo ontworpen is dat de vleermuizen minimaal worden beïnvloed. Dit houdt in dat er gekeken wordt naar manieren om lichtverspreiding te beperken en donkere zones te behouden. Het industrieterrein zal geen licht uitstralen richting de N224, zodat de vliegroute niet aangetast wordt. Deze maatregelen zorgen voor minimale verstoring en dragen bij aan veilige en effectieve vliegroutes voor deze soort.

Voorbeeld afgeschermd verlichting

Compenseren foerageergebied

Het foerageergebied voor vleermuizen zal worden verbeterd door diverse bomen en struiken te planten, zoals eiken, beuken en elzen, die insecten aantrekken. Ook worden bloeiende planten, zoals wilde bloemen, toegevoegd om nachtvinders aan te trekken. Op bijgevoegde tekening zijn deze locaties weergegeven.

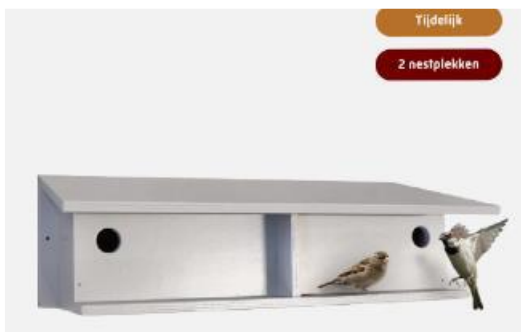
Daarnaast worden nieuwe waterlichamen aangelegd, die dienen als drinkplaatsen voor vleermuizen en insecten aantrekken. Planten langs waterlopen, zoals riet en lisdodde, bieden leefruimte voor watergebonden insecten en amfibieën. Waar mogelijk worden de waterlichamen ingericht als natuurvriendelijke oevers met flauwe taluds en inheemse plantensoorten. Strategisch gebruik van onverlichte gebieden, vleermuisvriendelijke verlichting, afschermingen en extra beplanting draagt bij aan het behoud en de verbetering van het foerageergebied.

Huismus

Naast compenserende maatregelen voor de vleermuis, moeten ook tijdelijke en permanente maatregelen getroffen worden voor de huismus. Voor de tijdelijke mitigatie worden in totaal 10 huismuskasten opgehangen aan de gevel van de boerderij (zie bijgevoegde tekening), waarbij de volgende uitgangspunten van belang zijn:

- De openingen liggen minimaal 50 centimeter uit elkaar;
- De nestplekken worden op een minimale hoogte van 3 meter geplaatst;
- De nestplekken hebben een minimale broedruimte van 15 x 8 centimeter

De kasten zijn van het type HMT2 van Unitura of kasten met gelijkwaardige binnenmaten conform kennisdocument BIJ12. De huismuskasten worden aan de gevel van de boerderij onder de dakrand geplaatst.

Tijdelijke huismuskast

Voor de permanente voorzieningen worden huismuskasten ingemetseld in nieuwe gevels, van het type HMP2 van Unitura of vergelijkbaar. De kasten worden op tenminste 3 meter hoogte en bij voorkeur op het noorden of oosten worden geplaatst. Daarnaast moeten de kasten een minimale binnenruimte hebben van 12,5 x 12,5 x 17 cm (l x b x h) en beschikken over een invliegopening van circa 3,4 cm.

Permanente huismuskast

Het essentieel leefgebied wordt als volgt gecompenseerd:

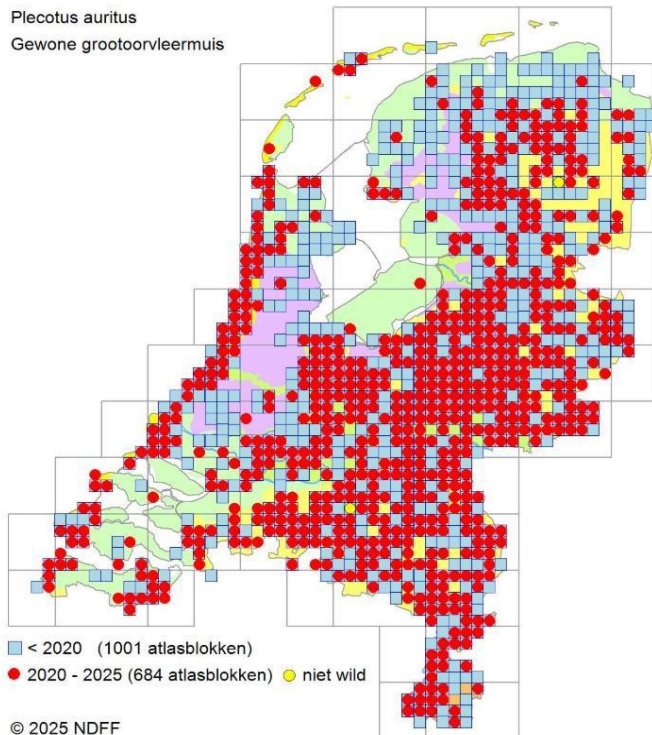
- Aanplant van doornige struiken als vuurdoorn en meidoorn, groenblijvende heesters, klimplanten als klimop of wingerd, beukenhagen, en dergelijke binnen 2-5 meter van plekken waar geïmplementeerd wordt. Bladverliezende soorten zijn in de winterperiode minder effectief;
- Aanplant van inheemse soorten bomen en ander opgaand groen binnen 5 à 10 meter (bij voorkeur binnen 2,5 meter) van de plekken waar gebroed wordt;
- Het ontwikkelen van overhoekjes of stroken ruigte met onkruiden als bron voor zaden en kleine zachte insecten, minimaal 100 m².

Verder wordt er een vogelbosje aangelegd, bestaande uit de volgende soorten: vlier, sleedoorn, kardinaalsmuts en Gelderse roos, die zorgen voor bessen en schuilplekken. Daarnaast dragen gewone margriet en braam bij aan de biodiversiteit door insecten en vogels aan te trekken. Samen vormen deze soorten een gevarieerd landschap dat jaarrond voedsel en beschutting biedt voor vogels.

Staat van instandhouding

Gewone grootoorvleermuis

De gewone grootoorvleermuis is verspreid over heel Nederland te vinden, maar nergens in grote aantallen. De soort is nauw verbonden met kleinschalige landschappen en bosrijke gebieden, terwijl ze in de open polderlandschappen van West- en Noord-Nederland minder vaak voorkomt. Er ontbreken voldoende volledige, kwantitatieve gegevens over de populatiegrootte van de gewone grootoorvleermuis in Nederland. Ook is er geen wetenschappelijk goed onderbouwde schatting van de populatiegrootte, bijvoorbeeld gebaseerd op steekproeven en berekeningen. Uit de trendgegevens van het NEM-meetprogramma Wintertellingen (sinds 1986) blijkt echter een matige toename van de populatie. De winterpopulatie is sinds de start van het meetprogramma ongeveer verdubbeld, wat resulteert in een positieve beoordeling van de staat van de populatiegrootte. Voor de provincie Gelderland is er eveneens geen betrouwbaar kwantitatief inzicht in de populatiegrootte van de gewone grootoorvleermuis. Desondanks laat de trend in de winterpopulatie sinds het begin van de wintertellingen een matig positieve en betrouwbare groei zien. Het aantal is met minder dan 25% toegenomen, wat ook hier leidt tot een positieve beoordeling van de staat van de populatie. Het oordeel is daarom gunstig.

Waarnemingen van de gewone grootoorvleermuis in Nederland

Lokale staat van instandhouding Gewone grootoorvleermuis.

Uit eerdere onderzoeken blijkt dat de gewone grootoorvleermuis in het verleden in het plangebied is waargenomen. Hoewel het aanvullend onderzoek dit niet heeft bevestigd, wordt de soort, op basis van historische waarnemingen en de aanwezigheid van geschikt foerageergebied, als potentieel aanwezig beschouwd. Het gebied fungeert vermoedelijk als foerageergebied en mogelijk als tijdelijke rustplaats. Vaste verblijfplaatsen, zoals kraamkolonies, zijn echter niet vastgesteld.

De aanleg van een bedrijventerrein in het plangebied kan resulteren in een verlies van foerageergebied en verstoring door toenemende verlichting, wat invloed kan hebben op het vlieg- en jachtgedrag van de gewone grootoorvleermuis.

Om deze effecten te verminderen, is het volgende pakket aan maatregelen voorgesteld:

- Het plaatsen van vier ANS-1/2 vleermuiskasten als alternatieve verblijfplaatsen.
- Het integreren van ANS-6 vleermuiskasten in nieuwe gebouwen, met voldoende ruimte en donkere aan- en uitvliegroutes.
- Het implementeren van vleermuisvriendelijke verlichting om verstoring van vlieg- en jachtgedrag te minimaliseren.
- Het aanplanten van bomen en struiken die insecten aantrekken, als extra voedselbron.
- Het aanleggen van waterelementen die dienen als drinkplaatsen.

Om sterfte van vleermuizen tijdens de werkzaamheden te voorkomen, worden bestaande gebouwen voorafgaand aan de sloop ongeschikt gemaakt voor verblijfplaatsen. Vervolgens wordt tijdens het uitvliegmoment een controleronde uitgevoerd met batdetectors om de aanwezigheid van vleermuizen te controleren.

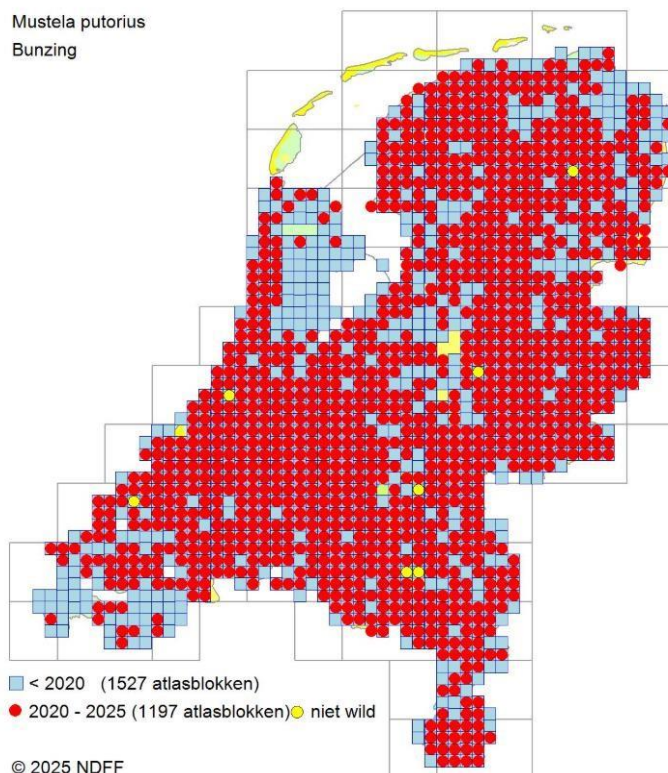
Conclusie

Met de voorgestelde mitigatie- en compensatiemaatregelen wordt ervoor gezorgd dat er voldoende toekomstbestendige alternatieve verblijfplaatsen en foerageermogelijkheden voor de gewone

grootoorvleermuis blijven bestaan. Hierdoor wordt voorkomen dat de staat van instandhouding van deze soort in het plangebied achteruitgaat.

Bunzing

Hoewel er in Nederland geen exacte gegevens beschikbaar zijn over de populatiegrootte van de bunzing, lijkt de soort zich redelijk te kunnen handhaven. De bunzing komt verspreid over het hele land voor, met uitzondering van de Waddeneilanden. In de provincie Gelderland is de bunzing vooral aanwezig in de lagere delen van de provincie. De centrale Veluwe wordt nauwelijks bewoond door bunzingen, waarschijnlijk vanwege het gebrek aan geschikt leefgebied, zoals water, voldoende bewoning en openheid. Het gebied is te dicht bebost om als leefgebied te dienen. Er zijn geen specifieke gegevens beschikbaar over de trend in de verspreiding van de bunzing in Gelderland, maar het is aannemelijk dat deze overeenkomt met het landelijke beeld. Op basis van beschikbare informatie wordt de trend van het verspreidingsgebied als 'verslechterend' beoordeeld (bron: Provincie Gelderland). De negatieve trend wordt toegeschreven aan verschillende factoren, waaronder toenemende verstedelijking, meer en drukker wegen, schaalvergroting in de landbouw en een minder rommelig landschap, wat geschikt leefgebied beperkt.

Waarnemingen van de bunzing in Nederland

Lokale staat van instandhouding Bunzing

Uit een oudere quickscan (2019) is gebleken dat er sporen van de bunzing zijn aangetroffen binnen het plangebied. Hoewel destijds uitgevoerd onderzoek en een recent aanvullend onderzoek de soort niet heeft waargenomen, gaat de provincie op basis van eerdere waarnemingen van sporen en NDFF uit van de aanwezigheid van de bunzing in het gebied. Het plangebied bevatte verschillende groenstructuren die geschikt waren als foerageergebied en schuilplaats. De aanleg van het bedrijventerrein kan daardoor leiden tot het verlies van bestaande schuilplaatsen en foerageergebieden, waardoor de lokale leefomstandigheden van de bunzing onder druk kunnen komen te staan.

Om het verlies aan leefgebied te compenseren, worden diverse maatregelen getroffen. Zo wordt er 6.610 m² nieuw groen gerealiseerd, wat een toename van 2.820 m² betekent ten opzichte van het verloren groen. Daarnaast worden er marterhopen aangelegd met vier schuilplaatsen voorzien van kunstmatige holten, die nest- en rustplekken bieden. Deze voorzieningen worden strategisch geplaatst, zodat de in- en uitgangen dekking bieden, verbonden zijn met groene elementen en jaarrond droog blijven. Ook worden er takkenrillen en houtstapels geplaatst om extra schuil- en foerageermogelijkheden te creëren.

Bestaande landschapselementen worden behouden en versterkt; zo blijft de singel aan de oostkant (9.400 m²) intact en wordt deze verder verrijkt. Om negatieve effecten op de bunzing te voorkomen, worden struiken, struweel en bosschages buiten de kwetsbare voortplantingsperiode (maartaugustus) verwijderd. Door een deel van de bestaande begroeiing te behouden en het verwijderde leefgebied te herstellen, blijft er leefgebied aanwezig binnen het projectgebied.

Conclusie

Met de aanleg van nieuw geschikt leefgebied en het ruimtelijk borgen van bestaand leefgebied blijven de leefomstandigheden van de bunzing in stand. De voorgestelde maatregelen bieden niet alleen voldoende compensatie voor het verdwijnen van bestaand leefgebied, maar dragen ook bij aan een verbetering van de leefomstandigheden. Hierdoor wordt de lokale staat van instandhouding van de bunzing gewaarborgd.